EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 24.4.2008
KOM(2008) 224 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR EUROPOS AUDITO RŪMAMS

7-ojo–9-ojo Europos plėtros fondų (EPF) 2007 m. metinė finansų valdymo ataskaita

{SEC(2008)518}

TURINYS

1. Įžanga ... 3

2. Svarbiausi 2007 m. įvykiai ... 3

3. Akcentuotini punktai ... 4

4. 7-ojo–9-ojo EPF finansinė padėtis 2007 m. pabaigoje ... 4

5. Veiksmingas AKR programų įgyvendinimas laiku: veiklos rezultatas, palyginti su 2007 m. tikslais ... 5

5.1. Gerinti programų kokybę, didinti jų poveikį ir tvarumą ... 5

5.2. Paramą teikti greičiau ... 8

5.2.1. Išlaikyti visus RAL stabilius ... 10

5.2.2. Tolygus įsipareigojimų paskirstymas per metus (siekiant metų pabaigoje išvengti vėlavimo) ... 11

5.2.3. STABEX ... 11

5.3. Operacijų su kitais donorais koordinavimas ir derinimas ... 12

5.4. Užtikrinti veiksmingos kontrolės aplinką ir atskaitomybę ... 13

5.5. Įgyvendinti aktyvią žmogiškųjų išteklių politiką ir gerinti vidaus procedūras ... 15

1. ĮŽANGA

Ši ataskaita atitinka 9-ajam Europos plėtros fondui (EPF) taikomo finansinio reglamento[1] 96 straipsnio 2 dalies ir 102 straipsnio antrame sakinyje nustatytą reikalavimą Komisijai kasmet teikti EPF finansų valdymo ataskaitą.

EuropeAid veiklos tikslams nustatyti ir OECD-DAC ataskaitoms pateikti naudojami duomenys neapima panaikintų įsipareigojimų ir grąžinimo reikalavimų, todėl yra bruto, o ne neto duomenys. Jeigu nenurodyta kitaip, šiame skirsnyje bei priede pateikti duomenys taip pat yra bruto.

2. SVARBIAUSI 2007 M. ĮVYKIAI

2007 m. buvo ypatingi metai *EuropeAid*, kadangi jos su EPF valdymu susijusią veiklą daugiausia lėmė poreikis visus 9-ojo EPF išteklius skirti iki 2007 m. pabaigos.

2005 m. gegužės mėn. Taryba nustatė galutinę datą dėl įsipareigojimo skirti lėšas iš 9-ojo EPF – 2007 m. gruodžio 31 d. Šis sprendimas žinomas kaip laikino galiojimo išlyga[2]. Išimtys buvo numatytos STABEX ir paramos išlaidoms[3].

2007 m. gegužės mėn. AKR ir ES Ministrų Taryba nusprendė dalį 9-ojo EPF rezervo lėšų, iš pradžių skirtų ilgalaikei plėtrai, skirti konsoliduotiesiems B paketams, AKR šalims skirtoms FLEX programoms, taikos palaikymo Afrikoje priemonei ir Infrastruktūros patikos fondui.

2007 m. lapkričio mėn. Taryba leido pratęsti finansavimo sprendimų pagal Prancūzijos UŠT bendruosius programavimo dokumentus ir palūkanų už EPF asignavimus galutinius terminus[4].

2007 m. Komisija, remdamasi 9-ojo EPF laikotarpio pabaigos peržiūromis, priėmė sprendimus ir *EuropeAid* buvo paraginta perskirstyti asignavimus tarp šalių, regionų bei sektorių.

Komisija sugebėjo atitikti visas laikino galiojimo išlygos sąlygas, visų pirma:

(1) panaikinti visas nereikalingas lėšas iki 2007 m. kovo pabaigos, kad iki metų pabaigos būtų galima dėl jų priimti naujus įsipareigojimus;

(2) iki 2007 m. liepos pabaigos pateikti EPF Komiteto nuomonei visas programas, pagal kurias skiriami asignavimai A paketo šalims ir regionams;

---

1 OL L 83, 2003 4 1, p. 1.
2 Sprendimas 2005/446/EB, OL L 247, 2005 6 18, p. 19.
3 AKR ir EB Ministrų Tarybos Sprendimo Nr. 1/2006 priedą papildantis Ib priedas (OL L 247, 2006 9 9, p. 22).
4 Sprendimas 2007/792/EB, OL L 320/31, 2007 12 6.

(3) per laikino galiojimo išlygoje nustatytą galutinį terminą parengti sprendimų dėl naujų programų, įvardytų prioritetinėmis 2007 m. gegužės mėn. AKR ir ES Ministrų Tarybos sprendime, projektus.

Todėl buvo įmanoma skirti visas 9-ojo EPF lėšas iki 2007 m. pabaigos, išskyrus Prancūzijos UŠT ir EPF palūkanas, kaip leidžiama remiantis Sprendimu 2007/792/EB. Tai pirmas kartas, kai buvo visiškai įvykdyti EPF lėšų asignavimai dar neįsigaliojus kitam EPF.

2007 m. GD DEV užbaigė programavimą pagal 10-ąjį EPF, skirtą 51 valstybės strategijos dokumentui ir nacionalinei orientacinei programai, už 8,7 mlrd. EUR, kurie sudaro 65 % numatytų asignavimų šalims. Programavimą dėl likusių asignavimų ketinama baigti 2008 m., o anksčiausia galima 10-ojo EPF įsigaliojimo data šiuo metu yra 2008 m. birželio mėn.

3. AKCENTUOTINI PUNKTAI

- 2007 m. finansiniai tikslai – Komisija įvykdė beveik visus finansinius tikslus ir viršijo savo nustatytą bendrųjų įsipareigojimų bei sutarčių ribą. Tai pirmas kartas, kai buvo visiškai įvykdyti EPF lėšų asignavimai dar neįsigaliojus kitam EPF.

- EPF mokėjimai pasiekė rekordinį lygį (2,92 mlrd. EUR), tačiau buvo apriboti dėl apyvartinių lėšų trūkumo. Dėl pastaraisiais metais didėjančio EPF mokėjimų tempo valstybėms narėms daromas spaudimas sparčiau skirti įnašus. 2007 m. kai kurios valstybės narės jau nenorėjo didinti savo įnašų, kaip jų buvo prašoma; kyla rizika, kad 2008 m. gali pritrūkti apyvartinių lėšų.

- Vidaus kontrolė ir procedūros – EPF dar reikia integruoti į bendrą RELEX informacinę sistemą (CRIS). Be to, ABAC-FED įdiegimas buvo vėl atidėtas iki 2009 m. pradžios.

- Personalas – remiantis *EuropeAid* darbo krūvio įvertinimu, 2007 m. AIDCO/C būstinėje galėjo būti papildomai įdarbinta 11 pagal sutartis dirbančių darbuotojų. Nors tai sumažino personalo trūkumo problemą, *EuropeAid* AKR direktorato personalo darbo krūvis tebėra didelis, palyginti su kitomis geografinėmis sritimis. Delegacijose AKR šalyse toliau labai trūksta darbuotojų.

4. 7-OJO–9-OJO EPF FINANSINĖ PADĖTIS 2007 M. PABAIGOJE[5]

Toliau pateikiamoje lentelėje pavaizduota bendra 7-ojo–9-ojo EPF finansinė padėtis 2007 m. pabaigoje. Pasibaigus 2006 m. buvo vis dar nepaskirstyta 3,16 mlrd. EUR, o pasibaigus 2007 m. likutinė suma buvo 49 mln. EUR (beveik 0,001 % asignuotų lėšų).

[5] Ketvirtoje ir penktoje dalyse įsipareigojimų ir mokėjimų duomenys atspindi 2004 m. Komisijos pakoreguotus 2002–2004 m. atliktų STABEX mokėjimų skaičius.

1 lentelė: 7-ojo–9-ojo EPF finansinė padėtis 2007 m. pabaigoje (mln. EUR)							
AKR šalims ir UŠT šalims skirtos lėšos (pagal EPF)[6]			Paskirstytos lėšos	Išleistos lėšos	Mokėtinos lėšos (neįvykdyti įsipareigojimai)		
7-asis–8-asis	9-asis	Iš viso: 7-asis–9-asis			Nepaskirstytos lėšos	Neįvykdyti įsipareigojimai (RAL)	Iš viso neišleistų lėšų
A	b	c (a+b)	D	E	f (c-d)	G (d-e)	h (f+g)
21 422,27	15 906,38	37 328,65	37 279,37	26 699,96	49,28	10 579,40	10 628,69

49,28 mln. EUR nepaskirstytų lėšų yra ištekliai, kuriais gali būti finansuojamos pagal laikino galiojimo išlygą numatytos išimtys.

5. VEIKSMINGAS AKR PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS LAIKU: VEIKLOS REZULTATAS, PALYGINTI SU 2007 M. TIKSLAIS

EuropeAid tikslai, kiek jie susiję su EPF, apibrėžti:

- *EuropeAid* metinio valdymo plano AKR skyriuje ir
- atitinkamų pagrindinių *EuropeAid* valdybos nustatytų veiklos rodiklių.

Tolesniame skyriuje paaiškinama, kaip šie tikslai buvo pasiekti ar viršyti.

5.1. Gerinti programų kokybę, didinti jų poveikį ir tvarumą

– *Visų programų peržiūra identifikavimo ir formulavimo etapais*

EuropeAid paramos kokybei grupės (angl. *Quality Support Groups* (QSGs)) vertina veiklą dar prieš pradedant ją įgyvendinti (*ex-ante*). 2007 m. QSG įvertintų EPF finansavimo pasiūlymų skaičius išaugo ir pasiekė 91 % tais metais pagal programą numatytų skirti lėšų.

2 lentelė: QSG atliekama EPF finansavimo pasiūlymų peržiūra 2007 M.					
Projekto ciklo etapas	Rodiklis		2006 M.	2007 M.	Pokytis % per metus
Identifikavimas	Peržiūrėti identifikavimo aprašymai	Skaičius	*156*	*169*	*8 %*
		Vertė (mln. EUR)	*2276*	*1636*	*- 28 %*
Formulavimas	Peržiūrėti pasiūlymai dėl finansavimo	Skaičius	*181*	*272*	*50 %*
		Vertė (mln. EUR)	*3094*	*3173*	*3 %*

Projektų pasiūlymai peržiūrimi identifikavimo ir formulavimo etape. Paprastai atlikus išsamią analizę identifikavimo etape, sumažės vėlesnių pakeitimų poreikis. 2007 m. gerokai išaugo *ex-ante* peržiūrų skaičius formulavimo etape; tai atspindi didelį skaičių finansavimo sprendimų, būtinų likusioms 9-ojo EPF lėšoms paskirstyti.

[6] Šioje ataskaitoje nurodyti skaičiai: apima Europos investicijų banko (EIB) rizikos kapitalą ir susijusias palūkanų subsidijas pagal 7-ąjį ir 8-ąjį EPF, kadangi atsakomybė už šių lėšų apskaitą tenka Komisijai; neapima EIB Investicijų finansavimo programos, finansuojamos iš 9-ojo EPF, kadangi atsakomybė už šios programos apskaitą tenka EIB.

Peržiūrų vertė identifikavimo etape logiškai sumažėjo, nes peržiūros pradiniame identifikavimo etape kai kuriais atvejais jau buvo atliktos ankstesniais metais.

Kiekvienam QSG peržiūrėtam pasiūlymui eilės tvarka nustatyti įvairūs kriterijai pagal teigiamų ir neigiamų balų (A/B ir C/D) sistemą; tikslas – aiškiai nustatyti silpnąsias pasiūlymo vietas, kurias reikės vėliau tobulinti.

Toliau pateikta lentelė rodo, kad QSG peržiūros padėjo pagerinti projektų pasiūlymų kokybę tarp identifikavimo ir formulavimo etapų:

3 lentelė: QSG poveikis EPF projektų pasiūlymų kokybei 2006–2007 m. – per kiekvieną peržiūros etapą skirti teigiami ir neigiami balai (%)				
Balo rūšis	2006 M.		2007 M.	
	Identifikavimas	Formulavimas	Identifikavimas	Formulavimas
Teigiami balai (A/B)	90	95	92	94
Neigiami balai (C/D)	10	5	8	6

Neigiami QSG balai reiškia, kad projektų pasiūlymai patvirtinami su sąlyga, kad bus pakeisti, arba atmetami, kad būtų patobulinti prieš juos pakartotinai pateikiant QSG. Formulavimo etapui pasibaigus, prieš pradėdamos įgyvendinti pasiūlymus, Komisijos tarnybos toliau juos tobulina, atsižvelgdamos į QSG rekomendacijas.

– *Prireikus toliau investuoti į paramą biudžetui ir sektoriams*

2007 m. Komisija patvirtino bendrąją paramą biudžetui (BPB) 38 šalyse už 415 mln. EUR ir sektorinę biudžeto paramą (SBP) 16 šalių už 259 mln. EUR. Šios sumos atitinkamai sudaro 11,4 % ir 7 % visų įsipareigojimų ir beveik atitinka metų pradžioje nustatytus tikslus (atitinkamai 10 % ir 7 %).

4 lentelė: Nauja BPB ir SBP 2007 m.[7] (mln. EUR)						
Programos rūšis	Įsipareigojimai			Mokėjimai		
	2006 m.	2007 m.	Pokytis %	2006 m.	2007 m.	Pokytis %
Bendroji parama biudžetui	198	415	+ 109 %	431	455	+ 5,6 %
Sektorinė biudžeto parama	414	259	- 37 %	207	129	- 38 %
Iš viso	**612**	**674**	**+ 10 %**	**638**	**584**	- 8,5 %

2007 m. paramos biudžetui srityje Komisija:

- paskelbė Bendrosios paramos biudžetui gaires (2007 m. sausio mėn.);

- paskelbė persvarstytas Sektorių paramos programų gaires (2007 m. liepos mėn.);

- toliau vykdė Viešųjų išlaidų ir finansinės atskaitomybės vertinimo programą (PEFA). 2007 m. PEFA programa buvo pradėta vykdyti papildomai 15 AKR šalių ir šiuo metu ši programa apima 54 šalis;

- pradėjo dvi studijas: vieną dėl kintamos mokėjimo dalies naudojimo pagrindimo paramos biudžetui operacijose ir kitą dėl viešųjų finansų valdymo vertinimo suderinamumo su paramos viešųjų finansų valdymo reformomis;

[7] Šioje lentelėje pateikti duomenys preliminarūs.

- išbandė, kaip veikia į rezultatus orientuota sektorių programų, įskaitant tas, kuriose naudojama parama biudžetui, stebėsena (ROM);

- pradėjo kurti suderintą paramos biudžetui operacijų vertinimo metodiką, 2006 m. užbaigus bendrą paramos biudžetui vertinimą.

– *Stebėsena*

2007 m. buvo stebimos 544 vykdomos operacijos, kurias sudarė nacionaliniai ir regioniniai projektai (su savo specifiniais nacionaliniais komponentais), įgyvendinamos 77 AKR šalyse ir UŠT. Buvo parengta 600 stebėsenos ataskaitų. Bendras patikrintų operacijų AKR šalyse biudžetas sudarė 5,959 mln. EUR, iš kurių 5,551 mln. EUR buvo finansuojama iš EPF, o 408 mln. EUR iš EB biudžeto.

ROM rezultatai parodė, kad 2007 m. EB bendradarbiavimas su AKR šalimis buvo gana geras; visi ROM kriterijai (koncepcijos aktualumas, efektyvumas, veiksmingumas, poveikis ir tvarumas) buvo bendrai vidutiniškai įvertinti 2,66 balo, palyginti su tiksliniu 2,5 balo kriterijumi, nustatytu tokio paties lygio vykdomiems projektams.

Be to, buvo atlikta 49 projektų, kurie buvo baigti per paskutinius 12–24 mėnesius, *ex-post* patikra. Per šį patikrinimą buvo atsižvelgta į būsimų programų koncepciją ir gautas bendras įvertinimo rezultatas – 2,58 balo, o 2,6 balo buvo suteikta už veiksmingumą, poveikį bei projektų koncepcijos aktualumą. Abu šie balai viršija tikslinį 2,5 balo kriterijų.

– *Vertinimas*

2007 m. Komisija atliko 3 geografinius vertinimus, susijusius su EB pagalba AKR šalims (Mozambikui, Pietinės Afrikos vystymosi bendrijai (PAVB) ir Ramiojo vandenyno regionui), ir vieną teminį vertinimą (žemės ūkio ir kaimo plėtros), skirtą AKR ir ne AKR šalims. Pateikiamos pagrindinės šių vertinimų rekomendacijos:

- Nacionalinė strategija Mozambikui: ES turėtų vaidinti strateginį koordinatoriaus vaidmenį teisingumo sektoriuje; ji turėtų vis labiau remti numatytą demokratijos decentralizavimo modelį; turėtų imtis tolesnių veiksmų didinant bendrosios paramos biudžetui ir sektorinės biudžeto paramos dalį; ir padėti Mozambiko vyriausybei parengti nacionalinę gebėjimų vystymo politiką.

- Regioninė PAVB strategija: dėti pastangas siekiant integruoti regionines orientacines programas ir nacionalines orientacines programas; pereiti prie lėšų skirstymo naudojantis šalių gavėjų procedūromis; teikti lėšas siekiant padėti PAVB sukurti savo procedūras; sudaryti reguliarias regionines delegacijas (ir nustatyti jų susirinkimus) regioniniams klausimams spręsti; dar labiau padėti PAVB atlikti tarpininko ir koordinatoriaus vaidmenį.

- Regioninė Ramiojo vandenyno (AKR) regiono strategija: stiprinti politinį dialogą; dėti daugiau pastangų siekiant padėti Ramiojo vandenyno regionui spręsti aplinkos ir gamtos išteklių valdymo problemas; gerinti ryšius tarp regioninio ir nacionalinio lygmenų; susitarimus dėl paramos glaudžiau susieti su rezultatais ir tobulinti tolesnius veiksmus bei stebėseną.

- Teminis EB bendradarbiavimo žemės ūkio ir kaimo plėtros srityje vertinimas: iš naujo apibrėžti žemės ūkio sektoriaus strategiją ir prioritetus; orientuoti strategiją į integruoto kaimo erdvės valdymo kaimo plėtros srityje koncepciją; teikti pirmenybę į sektorius orientuotam požiūriui ir, kai įmanoma, pasirinkti sektorinę biudžeto paramą; įvertinti kompensacinių priemonių, skirtų sumažinti BŽŪP reformos padarinių AKR šalims, poveikį; ir atlikti aplinkos strateginius vertinimus priimant šalies strategijos dokumentą, kaip numatyta Direktyvoje 2001/42.

2007 m. atlikti tik 3 su AKR šalimis susiję geografiniai vertinimai, o 2006 m. šis skaičius buvo 7. *EuropeAid* vertinimo skyrius atsakingas ne tik už AKR regiono (DEV), bet ir ne AKR regiono (RELEX) vertinimus, taip pat teminius ir sektorių vertinimus, kurie dažnai apima abu regionus, todėl atliktų vertinimų skaičius kiekvienais metais gali skirtis.

Sektorių ir teminių vertinimo procedūrų trukmė yra aiškiai ilgesnė nei vieneri metai ir normalu, kad kiekvienais metais atliktų vertinimų skaičius skiriasi priklausomai nuo vertinimo pradžios ir proceso sudėtingumo.

5.2. Paramą teikti greičiau

Kaip ir 2006 m., EPF pasiekė beveik visus 2007 m. nustatytus finansinius tikslus.

Padėtį apibendrinti galima taip:

5 lentelė: Pagrindiniai EPF veiklos rodikliai 2003–2007 m. (mln. EUR)

	2003 m.	*2004 m.*	*2005 m.*	*2006 m.*	*2007 m.*		
					Tikslas	*Faktinis*	
Bendrieji įsipareigojimai	3 769	2 648	3 511	3 408	3 450	3 636	105 %
Individualūs įsipareigojimai	3 062	3 038	3 057	3 654	3 500	3 816	109 %
Mokėjimai	2 345	2 464	2 544	2 826	3 005	2 920	93 %

Įsipareigojimai

Kaip paaiškinta 2 skyriuje, pagrindinis uždavinys EPF 2007 m. buvo skirti visus turimus išteklius (9-ojo EPF ir pervedimus iš ankstesnių EPF) iki 2007 m. pabaigos. Šis ambicingas tikslas buvo pasiektas ir pirmą kartą EPF istorijoje buvo įvykdyti visų turimų lėšų asignavimai dar neįsigaliojus kitam EPF. 2007 m. įsipareigojimai sudarė **3,636 mln. EUR** ir viršijo tikslinę **3,450 mln. EUR** sumą, įskaitant sumas, kurios buvo panaikintos ir dėl kurių vėl buvo prisiimti įsipareigojimai iki 2007 m. pabaigos.

Sutartys

Vykdant sutartis buvo gerokai viršyta 2007 m. tikslinė **3,500 mln. EUR** suma ir ji pasiekė **3,816 mln. EUR** – tai naujas EPF rekordas ir nuolatinių pastangų 2007 m. siekiant sparčiau įgyvendinti sutartis padarinys.

EuropeAid rodikliai, nustatantys tikslinį sutarčių, kurias turi sudaryti EPF, skaičių:

% sudaryta	2007 m. tikslai	Padėtis 2007 m. gruodžio 31 d.
2003 m. įsipareigojimai	97 %	96 %

2004 m. įsipareigojimai	95 %	97 %
2005 m. įsipareigojimai	80 %	72 %
2006 m. įsipareigojimai	59 %	65 %
2007 m. įsipareigojimai	27 %	30 %

Siekiant sparčiau sudaryti sutartis, 9-ojo EPF finansiniame reglamente[8] numatyta taikyti „D+3“ taisyklę – individualūs teisiniai įsipareigojimai turi būti sudaryti ne vėliau kaip per 3 metus nuo atitinkamo Komisijos bendro finansinio įsipareigojimo priėmimo datos. Pirmiau pateikta lentelė atspindi šią padėtį, likę individualūs įsipareigojimai 2003 m. ir 2004 m. susiję daugiausia su asignavimais, skirtais galutiniams auditams ir vertinimams arba rezervams nenumatytiems atvejams.

Mokėjimai

EPF mokėjimų suma pasiekė **2,920 mln. EUR** – tai didžiausia kada nors pasiekta suma (pvz., 2,826 mln. EUR 2006 m. ir 2,544 mln. EUR 2005 m.).

Pradinė 2007 m. mokėjimų tikslinė suma (**3,136 mln. EUR**) po spalio mėn. komunikato Tarybai buvo sumažinta iki **3,005 mln. EUR** siekiant, *inter alia*, atsižvelgti į faktą, kad planuoti mokėjimai, pvz., 100 mln. EUR HIPC iniciatyvai ir 40 mln. EUR ES ir Afrikos infrastruktūros patikos fondui, buvo atidėti 2008 m. dėl pavėluoto išmokėjimo sąlygų įvykdymo ir taip pat dėl prognozių, kad metų pabaigoje gali pritrūkti apyvartinių lėšų. Iš tikrųjų, faktiniai mokėjimai pasiekė 2,920 mln. EUR ir būtų sudarę beveik 200 mln. EUR didesnę už minėtą sumą, jei ne apyvartinių lėšų trūkumas.

Nuo 1990 m. nuolat didėjo ir bendrieji įsipareigojimai, ir mokėjimai; tai atspindi spartesnį įgyvendinimą:

EPF įsipareigojimai ir mokėjimai (1990–2007 m.)
(bendros sumos – nominalios vertės)

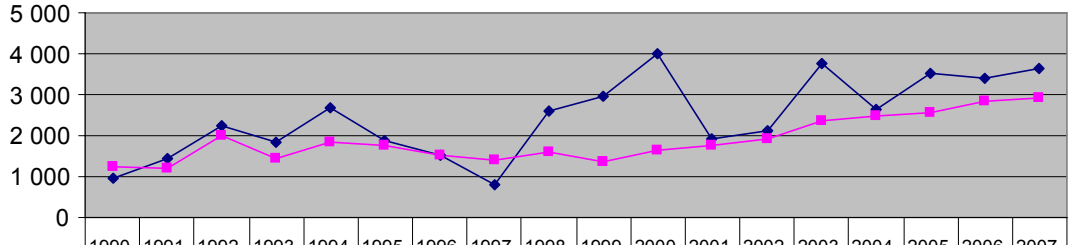

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
SPRENDIMAI	953	1.433	2.236	1.843	2.689	1.874	1.538	784	2.606	2.958	4.006	1.927	2.125	3.769	2.648	3.511	3.408	3.636
MOKĖJIMAI	1.257	1.191	1.984	1.443	1.860	1.758	1.509	1.382	1.595	1.352	1.640	1.779	1.922	2.345	2.464	2.544	2.826	2.920

– *Išlaikyti stabilius RAL, sutelkti dėmesį į sutartis ir senus bei neveikiančius įsipareigojimus*

[8] OL L 83, 2003 4 1, p. 1.

5.2.1. *Išlaikyti visus RAL stabilius*

Likę įsipareigojimai (arba RAL, neįvykdyti įsipareigojimai) turi būti išmokėti laikantis patikimo finansų valdymo taisyklių. Komisija atidžiai kontroliuoja visus RAL.

2007 m. RAL padidėjo nuo 10,281 mln. EUR iki 10,579 mln. EUR (+ 2,9 %). RAL padidėjimą, palyginti su 2007 m. sausio 1 d., galima paaiškinti taip:

RAL suma 2007 m. sausio 1 d.	10,281
Pridėjus naujus bendruosius įsipareigojimus 2007 m.	3,636
Atėmus panaikintus įsipareigojimus	464
Atėmus mokėjimus 2007 m.	2,920
Pridėjus *vykdom*uosius *rašt*us *sumoms išieškoti*	45
RAL suma 2007 m. gruodžio 31 d.	10,579

Kaip parodyta pirmiau pateiktoje lentelėje, didelę įtaką visos RAL sumos padidėjimui daro aukštas bendrųjų įsipareigojimų 2007 m. lygis (2007 m. pabaigoje netekus galios laikino galiojimo išlygai).

- *Pirmenybės teikimas senų ir neveikiančių įsipareigojimų įgyvendinimui*

Ankstesniais metais dėtos pastangos paspartinti įgyvendinimą toliau duoda gerų rezultatų.

Pavyzdžiui, nuo 2001 m. iki 2007 m. vidutinė projektų įgyvendinimo trukmė – kuri atitinka RAL ir metinių mokėjimų santykį – sumažėjo 25 %:

6 lentelė: Vidutinė projektų įgyvendinimo trukmė (metais) (RAL ir metinių mokėjimų santykis)						
2001 m.	2002 m.	2003 m.	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.
4,96	4,5	4,2	4	4,1	3,6	3,6

Siekdama stabilizuoti bendrą RAL lygį, Komisija atidžiai stebi senus ir neveikiančius RAL, kaip pavaizduota toliau:

7 lentelė: Senų ir neveikiančių RAL raida 2006–2007 m.					
Rodiklis		Likutis (mln. EUR)			Pastaba
Pavadinimas	Apibrėžtis	2006 m. gruodžio 31 d.	2007 m. gruodžio 31 d.		
			Tikslas	Faktinis	
Seni RAL	Daugiau nei prieš 5 metus *įsipareigotos skirti lėšos*, dar neišleistos	822	860	903	Senų RAL tikslas buvo praktiškai pasiektas
Neveikiantys RAL	Įsipareigotos skirti lėšos, tačiau *dėl kurių* ne*buvo sudarytos sutartys* ir kurios nebuvo išleistos daugiau nei per 2 metus	276	250	100	Neveikiančių RAL suma sumažėjo daugiau nei 60 % 2007 m.

2006 m. pabaigoje senų ir neveikiančių RAL suma sudarė 1,098 mln. EUR, o 2007 m. pabaigoje – 1,003 mln. EUR, t. y. sumažėjo 10 %.

Dėtos specialios pastangos laiku panaikinti visus likusius nereikalingus įsipareigojimus, kad dėl jų vėl būtų prisiimti įsipareigojimai iki 2007 m. pabaigos. Todėl Komisija nustatė tikslą – iki 2007 m. kovo mėn. pabaigos panaikinti įsipareigojimus. Šis ambicingas tikslas buvo viršytas.

Toliau pateikiamoje lentelėje nurodyti 2006 m. ir 2007 m. rezultatai:

8 lentelė: EPF panaikinti įsipareigojimai nuo 2006 m. sausio 1 d. iki 2007 m. kovo 31 d.

Rodiklis	Apibrėžtis	Suma (mln. EUR)		
			2007 m.	
		2006 m.	Tikslas (iki 2007 m. kovo 31 d.)	Faktinis (iki 2007 m. kovo 31 d.)
Panaikinti įsipareigojimai	*Anksčiau įsipareigotos skirti, bet neišleistos lėšos, kurias dabar galima skirti naujoms programoms*	*689*	*391*	*464*

Tarnybų darbinio dokumento 1 ir 4 prieduose detaliai nurodyta, kaip paskirstytos neišleistos lėšos nuo 2003 m., bendros panaikintų įsipareigojimų ir vykdomųjų raštų sumoms išieškoti sumos, ir atitinkamai bruto ir neto įsipareigojimai bei mokėjimai.

5.2.2. *Tolygus įsipareigojimų paskirstymas per metus (siekiant metų pabaigoje išvengti vėlavimo)*

Nepaisant didelio priimtų sprendimų, siekiant paskirstyti 9-ojo EPF lėšas, skaičiaus, iki rugsėjo mėn. pabaigos prisiimtų bendrųjų EPF įsipareigojimų lygis siekė 58 %, kaip ir praėjusiais metais.

5.2.3. *STABEX*[9]

2007 m. Komisija toliau įgyvendino STABEX veiksmų planą, pagal kurį reikėjo patvirtinti naujas abipusių įsipareigojimų sistemas (AĮS), kad būtų galima mobilizuoti likusias lėšas pagal naujas prie dabartinių poreikių pritaikytas programas. Nustatytas tikslas pasirašyti visas AĮS iki 2008 m. pabaigos. Toliau pateikiama lentelė atspindi preliminarią Komisijos valdomų STABEX lėšų padėtį 2007 m. gruodžio 31 d.

9 lentelė: STABEX – padėtis 2006–2007 m. (EUR)

	2006 m.	2007 m.
Iš viso turimų lėšų (susitarimai dėl pervedimo ir palūkanos)	2 703 475 370	2 741 845 131
Pasirašytų AĮS	2 546 769 644	2 656 264 965
Lėšos, dėl kurių dar nepasirašytos AĮS (iki 2008 m. gruodžio	156 708 847	85 580 166

[9] STABEX buvo Lomės konvencijoje (186–212 straipsniai) nustatyta finansinė priemonė, skirta AKR šalių eksporto pajamų nestabilumui kompensuoti. Kotonu susitarimu STABEX buvo pakeista nauja priemone FLEX.

31 d.)		
Mobilizuotos lėšos	2 065 612 214	2 154 826 786
Saugiosios (garantinės) sąskaitos (apmokėtinos iki 2010 m. gruodžio 31 d.)	191 602 109	99 609 288

Pagal Lomės IV susitarimo 212 straipsnį AKR šalių, gaunančių STABEX lėšas, nacionaliniai leidimus duodantys pareigūnai turi pateikti metinę STABEX lėšų finansinio valdymo ataskaitą. Kai kurių tokių 2007 m. ataskaitų dar buvo laukiama, kai buvo rengiamas galutinis šios ataskaitos variantas. Gavus ir įvertinus visą informaciją, bus pateikta išsamesnė STABEX įgyvendinimo 2007 m. ataskaita.

5.3. Operacijų su kitais donorais koordinavimas ir derinimas

– *EPF koncentracija pagal sektorius*

EPF išlaidų paskirstymas pagal sektorius 2007 m.:

10 lentelė: EPF įsipareigojimai ir mokėjimai pagal OECD-DAC sritis 2007 m. (mln. EUR) (*)				
Sektorius	**Įsipareigojimai**		**Mokėjimai**	
	mln. EUR	**% visos sumos**	**mln. EUR**	**% visos sumos**
Švietimas, sveikata, vanduo, pagrindinės sanitarinės sąlygos	1,247	36 %	852	31 %
Transportas, komunikacijos, energetika	751	22 %	799	28 %
Žemės ūkis, žuvininkystė, prekyba, pramonė, turizmas	373	11 %	274	10 %
Aplinka, kitos bendros sritys	324	9 %	156	5 %
Pagalba maisto produktais ir bendra parama programoms (**)	461	13 %	557	19 %
Skolų mažinimas	23	1 %	-	0 %
Kita, įskaitant rekonstrukcijos pagalbą	261	7 %	134	5 %
Administracinės sąnaudos	50	1 %	61	2 %
Iš viso	**3,489**	**100 %**	**2,833**	**100 %**

* Preliminarūs skaičiai
Dvišaliai ir daugiašaliai viešosios vystymosi pagalbos (OVP) ir viešosios pagalbos (OP) srautai
Į taikos palaikymo priemonę neįtraukta: įsipareigojimai = 147 mln. EUR, mokėjimai = 86 mln. EUR

** Pagalba maisto produktais ir bendra parama programoms

	Įsipareigojimai (mln. Eur)	% visos sumos	Mokėjimai (mln. Eur)	% visos sumos
Bendrosios paramos biudžetui dalis	415	12 %	455	16 %
Maisto saugos ir pagalbos maisto produktais programų bei stabex dalis	46	1 %	136	4 %
Iš viso	461	13 %	557[10]	19 %

– *Tarptautinių organizacijų finansavimas*

[10] Ši suma apima STABEX ir pagalbos maisto produktais skaičius, tačiau neapima nuostolių kompensavimo, skolų mažinimo ir pagalbos kritiškais atvejais, priešingai nei 4 lentelėje pateiktas mokėjimų skaičius 455.

2007 m. sutartys su JT sistemos ir Pasaulio banko grupės organizacijomis sudarė 432 mln. EUR arba 11,3 % visų tais metais sudarytų sutarčių. Toks procentinis dydis rodo stabilią tendenciją 2005–2007 m.

2007 m. Komisija sudarė šias sutartis:

- 226 mln. EUR su Pasaulio banku, iš kurių 150 mln. EUR buvo skirta pagrindinių paslaugų Etiopijoje apsaugai, įskaitant regioninių vyriausybių teikiamas pagrindines paslaugas pradinėse ir vidurinėse mokyklose, sveikatos apsaugą, žemės ūkį ir gamtos išteklius bei vandenį, skatinant ir didinant skaidrumą bei atskaitomybę teikiant tokias paslaugas.
- 205 mln. EUR su JT sistemos organizacijomis, visų pirma 71,5 mln. EUR su UNICEF, 47,6 mln. EUR su UNDP ir 11,7 mln. EUR su FAO.

2007 m. pradžioje su JT sistemos organizacijomis buvo susitarta dėl bendrų ataskaitų teikimo gairių, kurios bus taikomos vykdomoms sutartims.

Tarnybų darbinio dokumento 5 priede pateikti išsamūs duomenys apie 2007 m. sutartis, mokėjimus ir likusias sumas, kurios turi būti sumokėtos įvairioms JT ir Pasaulio banko grupės agentūroms.

5.4. Užtikrinti veiksmingos kontrolės aplinką ir atskaitomybę

– *Atidžiai kontroliuoti sandorius, atliekant atsitiktinius patikrinimus*

EuropeAid kontrolės veikla grindžiama biudžetui ir EPF taikytinais finansiniais reglamentais. Siekiama sukurti subalansuotą kontrolės sistemą, kuri padėtų pasiekti tikslus laikantis teisėtumo, reguliarumo ir patikimo finansų valdymo principų. Pirminį teisėtumo ir reguliarumo užtikrinimo mechanizmą sudaro kiekvienos operacijos kontrolė prieš ją patvirtinant. *Ex ante* kontrolė svarbi, kadangi padeda užkirsti kelią klaidoms, leidžia išvengti *ex post* korekcinių priemonių ir apima tiek finansinius, tiek darbinius operacijų aspektus.

Pirminį kontrolės mechanizmą sudaro *ex post* kontrolė ir papildomi auditai.

Ex post kontrolės sistema, 2005 m. pakeista struktūriškai, o 2006 m. patobulinta metodologiškai, 2007 m. (per kuriuos buvo konsoliduoti ankstesni pakeitimai) toliau nebuvo keista.

Siekiama atlikti 1 % *EuropeAid* operacijų (bendrai EPF ir biudžeto mokėjimų, susigrąžintų sumų, išankstinių mokėjimų patvirtinimo) *ex post* kontrolę, laikantis minimalaus operacijų, kurias būtina patikrinti, skaičiaus. Kiekviena operacija tikrinama siekiant nustatyti sistemines problemas ir nustatyti bei ištaisyti bet kokias finansines anomalijas, dėl kurių gali būti išmokamos, susigrąžinamos arba patvirtinamos per didelės arba per mažos sumos.

Iš 18 718 operacijų patikrinimui buvo pasirinktos 142 (0,75 % viso skaičiaus) už 961 027 683 EUR sumą. Visos pasirinktos operacijos turėjo būti patikrintos iki 2008 m. balandžio mėn. pabaigos; rezultatai rodo, kad bendras klaidų skaičius yra gana nedidelis, o jų finansinis poveikis nežymus.

11 lentelė. 2007 m. atliktų operacijų (EPF ir biudžeto) *ex-post* kontrolė, 2008 m. vasario mėn.

duomenimis		
	Operacijų skaičius	% visų operacijų
Iš viso operacijų	18718	100 %
Numatyta patikrinti operacijų	142	0,75 %
- atlikti patikrinimai (operacijos 2007 m. sausio–spalio mėn.)	119	0,63 %
- patikrinimai, kurie turi būti atlikti iki 2008 m. balandžio mėn. pabaigos (operacijos, atliktos 2007 m. liepos–gruodžio mėn.)	23	0,12 %

Be to, Komisija:

- atliko 26 operacijų, kurias atliko leidimus duodantis pareigūnas, nepaisydamas finansinį patikrinimą atliekančio pareigūno pareikštų išlygų, *ex post* kontrolę; 11 operacijų buvo susijusios su mokėjimais, kitos – su sutartiniais arba viešųjų pirkimų klausimais. Nukrypti leidžiančių nuostatų taikymo procedūra 2007 m. buvo taikyta rečiau nei 2006 m. (39 operacijose);

- peržiūrėjo trijų AKR delegacijų, atrinktų remiantis rizikos analizės rezultatais, operacijas ir vidaus kontrolės tvarką *in situ*. Šiais metais peržiūrimi šių misijų įgaliojimai, siekiant juos geriau suderinti su centrine būstine. Paprastai numatoma atlikti 4 patikrinimo misijas. 2007 m. buvo atliktos 3 iš keturių suplanuotų misijų Angoloje, Demokratinėje Kongo Respublikoje ir Bisau Gvinėjoje.

– *Metiniai audito planai*

Už metinio audito plano, parengto įvertinus riziką, įgyvendinimą atsakingos kompetentingos tarnybos ir jis įgyvendinamas centrinėje būstinėje bei delegacijose. Juo siekiama suteikti papildomos garantijos greta tos, kurią užtikrina privalomieji auditai. Todėl auditai yra visiškai integruoti į visą projekto valdymo ciklą.

Siekdama sustiprinti audito veiklos stebėseną centriniu lygmeniu, *EuropeAid* nagrinėja per metus parengtas audito ataskaitas, susijusias su į metinį audito planą įtrauktais auditais. Pagrindiniai 2007 m. nustatyti faktai parodė, kad iš esmės lėšos buvo išleistos laikantis sutarties sąlygų, o vidaus kontrolė padėjo nustatyti klaidas, pažeidimus ir sukčiavimą bei užkirsti jiems kelią.

Audito ataskaitos buvo įvairios, todėl buvo sunku jas palyginti. Standartizuotos sąlygos, kurias *EuropeAid* paskelbė 2007 m. rugsėjo mėn., padės išspręsti šias problemas, padidins ataskaitų kokybę (kadangi konkretūs tikslai ir vykdytinos užduotys yra išdėstyti sąlygose) ir bus galima lengviau juos palyginti (pagrindas liks toks pat).

– *Atitiktis keturiems ramsčiams*

Atlikta tarptautinių organizacijų procedūrų atitikties tarptautiniu mastu pripažintiems standartams analizė Pasaulio banko ir dvylikos JT organizacijų (UNDP, WHO, FAO, UNHCR UNFPA, WFP, UNMAS, UNCTAD, UNRWA, UNICEF, IFAD ir UNOPS), taip pat kitų tarptautinių organizacijų, įskaitant AKR regionines organizacijas, atžvilgiu. JT nagrinėja daugiau nei 97 % *EuropeAid* įnašų organizacijoms, kurios pasirašiusios Finansinį ir administracinį pagrindų susitarimą (FAPS) (angl. *FAFA*).

Šios analizės rezultatai yra patenkinami ir rodo, kad organizacijos iš esmės atitinka standartus, nustatytus keturiems kriterijams, išdėstytiems bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento 53 straipsnio d punkte (apskaitos, audito, vidaus kontrolės ir viešųjų pirkimų). Tais atvejais, kai po analizės paaiškėjo, kad kai kurios AKR regioninės organizacijos nevisiškai atitinka nustatytus standartus, susitarimai su tokiomis organizacijomis buvo atitinkamai pakeisti prieš juos pasirašant.

5.5. Įgyvendinti aktyvią žmogiškųjų išteklių politiką ir gerinti vidaus procedūras

– *Įgyvendinti aktyvią žmogiškųjų išteklių politiką*

Remiantis AIDCO darbo krūvio įvertinimu, 2007 m. centrinėje būstinėje galėjo būti papildomai įdarbinta 11 pagal sutartis dirbančių darbuotojų. Nors tai sumažino personalo trūkumo problemą, C direktorato personalo darbo krūvis tebėra didelis. Delegacijose AKR šalyse toliau labai trūksta darbuotojų.

12 lentelė. *EuropeAid* laisvų darbo vietų rodikliai: pagrindinė būstinė (AKR direktoratas) ir AKR delegacijos 2006–2007 m.

Vieta	Darbuotojų grupės	Laisvos darbo vietos metų pabaigoje	
		2006 m.	2007 m.
AKR delegacijos	Pareigūnai	7 %	4 %
	Kiti darbuotojai	9 %	10 %
Centrinė būstinė (AKR direktoratas)	Pareigūnai	0 %	2,6 %
	Kiti darbuotojai	1 %	4,4 %

Didesnis laisvų darbo vietų metų pabaigoje skaičius yra trumpalaikis ir iš esmės priklauso nuo vykdomų įdarbinimo procedūrų.

– *Toliau kurti informacines sistemas ir tobulinti apskaitos sistemas*

Siekiant išspręsti nesibaigiančias problemas, kurios trukdo integruoti EPF į CRIS ir ABAC, buvo sukurtas specialus veiksmų planas, kad nuo 2009 m. pradžios šios sitemos jau veiktų. Sparčiai plėtojami visi moduliai, planuojami mokymo kursai ir tikimasi, kad visa sistema pradės veikti iš karto uždarius 2008 m. sąskaitas.